

Нарт делкән баадл

Зер-зевиг агслгънас гаргългъиг күцәхмн

Зер-зевиг агслгънас гаргългъиг тәриг хагълхас даву бачм тәриг гидж нарт делкәд ода уга. Эн тәриг государств болгънд бәәтхә, нам онц гер-бул болгънд нилчтә. Мана орн-нутгин гүдждрләс иштә, зер-зевиг агслгънас гаргългъиг туск тәри арв-гар джиллин туршарт Нинилген Кели-әмтсин Организациян болн теруна органсин күүндврәс гаргългъиг тәвгдә: „Зер-зевиг агслгънас гаргългъигна туск тәриәс талдан нег чигн тәриг нигджд нарт делкән оньгиг гүн кевәр бийурн тусхагъад уга. Оли-әмтнә гүдждрләс хамцигъу, зер-зев агслгънас гаргългъиг зөвтә гидж французск „Либерасьон“ гидг газет үнн чикәр темдгджд бичджәнә.

Болв зер-зевиг агслгънас гаргългъиг туст ямаран чигн күцвр уга бәәгә. Юнъгад тигджджәхмб? Эрки чинртә эн тәриәр нарт делкән зөвшәрл келгъиг кен салвлад, цуцлад бәәдв?

Нинилген Кели-әмтсин Организациян зер-зевиг агслгънас гаргългъиг туск комиссин подкомитетд августин 27-д СССР-н элчин кургджд сонъхсн герчлгъин тер туск тәриг гүн наалгъч хәрү бгчәнә. СССР-н, США-н, Англин, Францин болн Канадин элчир орлцлжәх эн подкомитет эврәнн кәллмшиннә цагин ут-туршарт нег чигн ишклл уралан кегъад уга, юнъгад гихлә, Западн державс хамгн тәриүнд США зер-зевиг агслгънас гаргългъигна саагъиннә хәәджджәх гидж советск герчлгъинд заалжд келджджәнә. Тедн хойр холькәтә назд келджәнә: оли-әмтнә седкл меклжд—зер-зевиг агслгънас гаргългъиг кегртә гидж нег бийәрнә келә бәәцхәджд, наадк бийәрнә, үнндән болхла, зер-зевәр агслгъ келгъиг улм күчләд, агслгънас үгг уурулхин туст зөвшлгъ келгъ күцлгъиг салвлад, цуцрагъад бәәцхәнә.

НАТО—гигәд—северо-атлантическ блокд срлцач орн-нутуд дәәил белдврн ямаран бргәр делгрүлжд келжәхиг үзүлгч то тер герчлгъинд заалжд келджджәнә. Сүл зургъан джиллин эргид тер блок Европд бәрджджәх агъарин-дәәнә бәзмудин тонь арв холвджд бсв, зер-зевтә чидлин күчнн тонь зургъан-долан сай күн күрв, дәәнд беллгънә гарунь джилдән 58—60 бум доллар күрнә. Ганцихн США дәәнә белдврн толә эврәннә государствени бюджетиннә 63 процентиннә гаргъна.

Западн государствс зер-зевәр агслгъиг делгрүлгъинд гаргългъиг дала гарунь, зер-зев келхәдг капиталистическ монополист дала-әдл ик олзору бгнә. Цергә гаруг багърулгъин, зер-зевиг агслгънас гаргългъин тегәд теднд туста биш болджана.

Западн державс, тусдн келхд—тедннә залгч улс, зер-зевиг агслгънас гаргългъиг туск подкомитетд Советск Союзин орулжд бгсн, зер-зевиг агслгънас гаргългъигна туск бр-

гн программинг керго гиджд бурушацхав. Тингхләнь, Советск Союз зер-зевиг агслгънас гаргългъин туск зәрм тәри-мүд күцәхмн гисн селвгүд орулжд бгв. Атомн сбрлгъ уурулгъин дегд гидг ончта хооран саагдшго тәри болджджәхиг тоолжд, эн тәриг цаг тәри-дәлго күцәхмн толә энүг зер-зевиг агслгънас гаргългъигна туск цуг тәри-мүдәс салгълмн гисн селвг—СССР орулжд бглә Болв Западн державс мана орн-нутгин ним селвглә чигн зөвшәрцхәсн уга. Атомн сбрлгъинг адг-яхлдан цаг зуур, хойр-гурвин джилдән уурахмн гисн советск селвгиг чигн тедн авхар седцхәсн уга.

Болсн бийнә, зер-зевиг агслгънас гаргългъин туск тәриг теднә бәрджджәх ницл уга бәриг нарт делкән оли-әмтс бурушаджджәхиг Западн державс тооцлго бәәлжд чадниго болджд гарна. Зер-зевәр агслгъ делгрүлгъинг цаг тәри-дәлго уурулхиг некджджәх нарт делкән оли-әмтиг меклхәр седлжд, тедн оли зүсн аалгәтә йовлл келхәнә. Советск герчлгъин барлгдсна хббн тедн бас „кәллмшин документ“ гиджд нердлгътә зәньг тархагъад, зер-зевиг агслгънас гаргългъин туст „шин ишклл“ болджана гиджд тәриг иткүлхәр седцхәв. Болв эн документд Западн державсин урдн бәрджджәсн бәриәс йилгъин шин юмн тәриүц уга. Хәрнә нам, зәрм тәри-мүдәр болхла, тедн хәрү пухрихәсн йовллмуд бәәнә. Зер-зевиг агслгънас гаргългъин туст зөвшәлт кехиг Западн державс, үнндн келхд, күчәр цуцлджана гиджд советск герчлгъинд келгдснә мел лавта үнн-чк болджд гарчахиг эн „кәллмшин документ“ гидгнә герчлжд иткүлджәнә.

СССР-н эврәнн чидлнә татг болсн учрар зер-зевиг агслгънас гаргългъин аргъ хәәхмн гих неквр тәвәд бәәнә гиджд Западн пропаганд нег цагт ховлжд тархалжасн. СССР-т йиртмджд хоорнд нисдг баллистическ ракет сбрджд үзлгъин сән аштагъар келгдснә тускар ТАСС-н сонъхсн сонъхсвр, Западн тер ховиг хамх цоклжд тарав. Советск Союз йиртмджд хоорнд нисдг баллистическ ракетиг Америкәс тәри-дәл келгъин—күчнә кемлжәг „зөвәр икәр онгдаруул“ гиджд „Нью-Йорк геральд трибюн“ газет илдн келжд бичджәнә. Советск Союз ода „йилгъин гидг селмтә“ болв, тәри-дәл бдгә цагт „ямаран чигн харсг“ уга гиджд тер газет бичджәнә. Урднә булагч-деермч тоолврта улс, США ик гидг холд бәәнәдән, дәврлгъин сбруд цокл-тлә харгъч әәмшг уга гисн тоолврар бийән аадрулджасн улсин ицгнә ода балв тусна гидгнә эн. „Советск Союз тәри-дәл бәәхдән дурта болдгнә—теруна чидлнә гонгън болсн учрар биш, зуг цуг делкәд тәри-дәл бәәлт делдгънә кергин туст Советск Союз ик гидг ончта даалгъ-

врта болджджәхиг уршг мбн“ гиджд финск „Каннаи уутисет“ гидг газет темдгджд бичджджәнә.

Харслтиннә тәриг туст ик гидг научн-техническ үүлдвр күсн Советск Союз, зер-зевиг агслгънас гаргългъин туст ноолджджән цаарандн кегъә бәәнә. „Зер-зевиг агслгънас гаргългъинг күнджд болхмн, күчх зөвтәвдн“ гиджд келгдсн советск герчлгъинә үг-мудиг нарт делкән цуг орн-нутгудар бәәх тәри-дәл бәәхд дурта улс цугъар нег-дуугъар давтжд келджджәнә.

Ховчрин мек

„Венгерск тәри“ гих нердлгътә тәриг тускар күүндвр кехд ООН-а Генеральн Ассамблеин туслнә сессий сентябрин 10-д келдхмн гиджд темдгджд. Соединени Штаттәри-дәл тәри-дәл келдхмн гиджд Западн державс эн сессий хуралгъиг ООН-а Уставиг эвдн бәәлжд, кехәр шидидхәв. „Тавна-комитетин“ доклад гих нердлгътә докладин эргид ховлгч шуугагъан дәкн татхар тедн седлжджәхәнә. Тер докладт, Венгрт ниднин намр болсн йовдлин тускар венгрин оли-әмтнә үндсннә хортлин худлар хуцлжд, ховлжд келсн тоотс орулжджәхмн. Эн—Венгрин дотр-дундин тәриг учр угагъар, модьрун кевәр орлцлгъин болджана.

Импералистическ улс ООН-г эврәнн седлжджәх худлар ховч үүлдвртән хутхджд, эн организациг—тәри-дәл гиттин тәри харслгъинд, нарт делкә цуүгәтә бәәлгъинг уурулхд харшар олзлхар седлгънә бмнәс нарт делкән оли-әмтс күчтә кевәр бурушаджд босцхав. ООН—тер худл-ховч йовдлд бичә орлцтха гих неквр цуг делкәд улм күчтә гидгәр делгдәд, гарад йовна. Индийск парламентин член Саксена, тер комитетин доклад „кертә юмн биш“ гиджд нердәв. Олахн Венгрт одсн Англин лейборист Бейрд, Венгрт мел лавта контрреволюционн бослт болсн гих тоолврн, эн Венгртүр одлгъин улм баттагъар иткүлв—гиджд герчлв. Комитетин докладиг Бейрд, пропагандистск күцлгъгъар, худлар ховч бичдсн гиджд нердәв.

Газалин орлудин кест газетс, теднә тоод египетск „Аль-Гумхурия“ гидг газет, импералистврн аалиг илгкжд андрулжд, реакционн улс, „венгерск тәри“ гих нердлгътә тәриг эргид шинәс босхджд келжджәх шууган, „Англь Оманд татлжджәх үүләс, Соединени Штатс Сирийн бмнәс келжджәх бузр андн худл-ховас оли-әмтнә оньгиг далтрулхар“ седлжд келжджәх юмн гиджд лавта кевәр келжд бичджджәхәнә.

В. ХАРЬКОВ